

ROMÁN

AL
press

edice
KIOKAN

HANA WHITTON

KRÁSNÁ ANNA

NEČEKANÁ LÁSKA KARLA IV.

HANA WHITTON

KRÁSNÁ
ANNA

NEČEKANÁ LÁSKA KARLA IV.

Copyright © Hana Whitton, 2011

Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Copyright © Hana Whitton, 2011

Redakční úprava Jana Pleskotová

Grafická úprava obálky Tomáš Řízek

Elektronické formáty Dagmar Wankowska

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,

v edici Klokan, 2011

shop@alpress.cz

První elektronické vydání

ISBN 978-80-7543-193-6 (pdf)

I.

Právem se o ní říká, že se z ní stala nejkrásnější žena Evropy! Kateřina zabodla závistivý pohled do své sestřenky Anny Svidnické. Anna sice ještě byla mladička, ale dvanácté narozeniny, tu hranici dospělosti pro urozené dívky, už překročila před nějakým časem. A krásná doopravdy byla. V její tváři, jež měla svůdně srdcovitý tvar, zářily velké modré oči s dlouhými, hebkými řasami. Mohla zdědit plavý půvab polských Piastoven, neboť právě z rodu Piastovců pocházel její otec Jindřich II. Svidnický. V žilách jí však tepala vášnivá uherská krev po matce Kateřině, sestře současného uherského panovníka Ludvíka I. Velikého.

Král Ludvík, anebo spíš strýček Lajos, jak mu zde říkali, byl sice Kateřininým tatínkem, ale stačil jediný pohled Anniných podmanivých blankytných očí, v nichž zahrála buď čtveračivá, nebo hněvivá jiskra, to podle nálady, a hned tančil, jak tahle hezoučká a okouzlující neť pískala.

„Anna je přece tvoje sestřenice, Kateřino!“ okřikl jednou Lajos dceru zostra, když si všiml jejího kosého a příkrého pohledu, jímž si Annu měřila.

„To ano, ale já jsem tvoje dcera!“ dupla si Kateřina drobnou nožkou v hedvábném střevíčku. I v jejích žilách

kolovala vášnivá, nezkrtná uherská krev, jejíž plamen někdy nedokázala ovládnout.

Styděla se za to, ale sestřenku Annu zrovna v lásce nechovala.

Žárlila na ni, proč si to nepřiznat! Sice to bylo nehodné křesťanské princezny, ale bylo tomu tak.

Anna byla vetřelkyně.

„Sirotek ubohý!“ litovali ji všichni, když se jednoho dne ocitla u uherského královského dvora v Budíně, kam ji poslali po otcově náhlé smrti na vychování. „Otce ztratila již ve čtyřech letech!“

A poté, co odešla i Annina matka Kateřina, se kdekdo nechal slyšet: „Je celá nebožka sestra našeho krále Lajose, i když má plavé vlasy! A hezoučká je jako ona!“

Kateřina opět upřela na Annu pozorný pohled. Tohle pravda nebyla! Anna mohla mít rysy matčiny jemné tváře, ale zdědila oslnivou krásu a podmanivé kouzlo polských Piastoven.

Byly tím proslulé, ty osudové ženy ze vznešeného královského rodu Piastovců – okouzly kdekoho, popletly hlavu každému muži! Jednou z nich byla proslulá Eliška Rejčka, s níž vedla česká královna a matka Karla IV. Eliška Přemyslovna boje o český trůn.

Člověk se před takovými musí mít na pozoru!

Kateřina nebyla jistě jediná, kdo si kladl otázku, v čem kouzlo svůdných Piastoven vlastně spočívalo. Nebyla to pouze jejich výjimečná krása, ale milé způsoby, laskavé vystupování, dokonalé chování a v neposlední řadě vzdělanost a bystrost, nad níž užasl ne jeden scholastik.

Byly krásné a také chytré, tyhle urozené Piastovny, a to byla nebezpečná kombinace.

Anna vzhlédla od šperkovnice, jejímž obsahem se bezmyšlenkovitě probírala. Mezi dlouhými štíhlými prsty se jí prosmýkl široký zlatý náhrdelník s velkým rubínem.

zasazeným v drobných perličkách. Sklouzl zpátky do schrány, jež měla podobu miniaturní vznošené katedrály, a jako pružný hádek se stočil na měkké podušce vedle čelenky poseté rubíny a perličkami.

„Rubín má barvu srdce,“ pronesla znalecky Kateřina. „Vhodný dar ti poslal český král a jistě budoucí římský císař Karel IV. u příležitosti zasnub s jeho synkem Václavem!“ Nezdržela se lehkého úsměšku, který jí zvlnil plné rudé rty. „I když... perly znamenají slzy! A škoda také, že je ten tvůj ženich ještě nemluvně!“

Anna sebou trhla, jako by se probudila ze sna.

„Ach, prosím tě!“ máchla rozladěně útlou paží, na níž se ve světle svíci zatřpytil zlatý náramek s rubíny, rovněž jeden ze zasnubních darů. „Jako bys nevěděla, že nejde vlastně o zasnuby, ale o pouhé *zaslíbení*! Jinak to ani nejde! Václav je skutečně ještě nemluvně! Nač potom mluvit o nějaké symbolice darovaného šperku! To je úplně zbytečné!“ usadila Anna rázně sestřenicí. Co ta ví o diplomatických sňatcích! Sama je ještě dítě! Anna přejela nenápadným postranním pohledem Kateřininu vytáhlou postavu, postrádající byť jedinou svůdně oblou ženskou křivku. Takové vyžle hubené to je a mluví z něj jen pouhopouhá závist! I když tvářičku měla hezkou, to se muselo nechat, s příslibem budoucí krásy, kterou zdědila po matce Alžbětě Bosenské.

Ach ano, závidí jí, tahle královská sestřenka Kateřina, nic jiného!

I když je český princ Václav, jediný mužský potomek a tedy i dědic českého a římského krále Karla IV., doopravdy ještě miminko, kterému není ani rok. Kateřině však přišly námluvy Václava s Annou poněkud nevkusně uspěchané a přehnané, vezme-li se v potaz, že je Anna Svídnická o dobrých jedenáct let starší než její snoubenec.

„To je sice pravda, ale podobný svazek je v našich kruzích stejně závazný jako zasnoubení a s jistotou znamená v budoucnu svatbu,“ odsekla Kateřina.

Anna pokrčila lhostejně rameny. Dovedla se dokonale ovládat a skrývat své pocity. Ne nadarmo jí kolovala v žilách urozená krev, a navíc jí na uherském královském dvoře už dávno vštípili zásadní pravidla vybraného chování a dvorské etikety – pravá dáma nedá nikdy najevo, že se pronesená slova trefila do černého. Soupeře vyvede nejvíc z míry, přejde-li je vznešenou nevšímavostí či chladným mlčením.

„Co na tom,“ nezdržela se však po chvíli. „Získala bych tak vysoce postaveného a vlivného tchána! Karel IV. je přece římský král a stane se jistě vbrzku římským císařem! Každý to tvrdí!“

„Vidělas ho už? Myslím Karla IV.“ Kateřina odložila intrikaření. Tohle ji doopravdy zajímalo.

„Ne,“ připustila Anna nerada. Zamrzelo ji, že Karel IV. ji nepřišel požádat osobně, v zastoupení syna, o souhlas k zasnubám. To strýc Lajos ji seznámil s těmi převratnými novinkami. To on jí předal tenhle vzácný zasnubní dar.

Co mohla dělat? Byla sirotek, žila u dvora svého královského strýce, i když dostala do vínku významné dědictví. Mohla být ráda, že se na ni usmálo štěstí v podobě takového urozeného ženicha. A že mu byl sotva rok? Co na tom sejde! „Projednali prý všechno *potřebné* s králem Lajosem.“

„Já ho celkem chápu,“ mínila rozšafně Kateřina. „První manželka mého otce byla Markéta Lucemburská, dcera Karla IV. a jeho první choti Blanky z Valois. Karel a můj otec Lajos k sobě mají blízko. Proto tě můj otec seznámil s Karlovými plány.“

Anna se ke Kateřině obrátila, v očích zvědavé plamínky. O těch složitě propletených příbuzenských vzta-

zích jí sice bylo něco matně známo, ale neobírala se tím přespříliš. Alespoň do chvíle, než ji zasnoubili s českým králem Václavem. „Víš o tom něco víc? Povídej!“ s náhle probuzeným zájmem naléhala na Kateřinu. Předchozí žárlivé hašteření bylo zapomenuto, zůstala jen dychtivá dívčí zvědavost.

„Jak bych nevěděla!“ usmála se dívka důležitě. Zájem starší Anny ji potěšil. „Markéta Lucemburská byla starší dcera Karla IV. a jeho první manželky a velké lásky Blanky z Valois. Markétu provdali záhy za mého otce Lajose. Byla prý moc hezká, tahle Markétka.“ Kateřina se odmlčela. A otec se do ní podle všeho bezhlavě zamiloval. To mu alespoň často a ráda v hádkách předhazuje jeho druhá choť a Kateřinina matka Alžběta Bosenská. Nač se ale Anně svěřovat. Špinavé prádlo se přece má prát doma! Tuhle pravdu si nechá pro sebe!

„Nu, ti dva se ze svého manželského štěstí dlouho netěšili,“ pokračovala Kateřina místo toho po chvíli. „Markéta zemřela sotva čtrnáctiletá.“ *Kdo ví, zda spolu ti dva vůbec začali žít jako muž a žena. Kdo ví, zda nezůstalo u romantické lásky, která teprve čekala na naplnění. Možná i proto otec později překvapivě rychle vzplál citem tak vášnivým k Alžbětě Bosenské.* I tohle si však nechala pro sebe.

„Otec pak zůstal dlouho sám a král Karel mu prý byl vždy oporou v těžkých chvílích plných smutku. Stali se z nich dobří přátelé. Otec se až po létech oženil znovu, s mou matkou Alžbětou Bosenskou. Teprve s ní měl děti.“

Ovšem jenom dcery. Marii, ta ale záhy zemřela. A pak ji, Kateřinu. Ach, kdo ví, syn a dědic svatoštěpánské koruny uherského panovníka může ještě přijít!

„Tys Karla IV. už někdy viděla?“ zeptala se zvědavě Anna.

„Ano, ale vždy jen letmo,“ odpověděla krátce Kateřina a rychle uhnula očima, aby z nich Anna něco nevyčetla.

Viděla Karla IV. již několikrát, ale dříve z toho neměla rozum, byla pouhé děcko. Ovšem už tehdy se jí líbil, imponoval jí hrdým majestátem. Nyní, když ji od dospělosti dělil jenom krůček, v ní vedle obdivu probudil ještě něco víc.

Okouzлил ji.

Učaroval jí nejen jeho vznešený majestát – přitahoval ji jako muž, jakkoli ji tento dosud nepoznaný pocit zaskočil.

„Myslíš, že svou druhou manželku, tu Annu Falckou, doopravdy miluje? Je to vůbec možné... , myslím po Blance z Valois? O jejich vztahu přece mluvila celá Evropa jako o příkladném spojení diplomatického poslání s láskou!“ obrátila se Anna zvědavě na Kateřinu. Tohle ji skutečně zajímalo. Kladla si otázku, zda je člověk schopný prožít v životě i podruhé intenzivní milostný vztah, zda opravdová láska nepřichází pouze jednou, aby sežehla navždy. Kateřina možná zná krále Karla lépe z otcova vyprávění. Bylo by dobré dozvědět se o něm víc, když jsou nyní vlastně spřízněni.

„Všichni tvrdí, že má Annu Falckou z celé duše rád, ale já tomu nevěřím! Byl to přece sňatek z čistě politických důvodů! Jen kvůli tomu, aby Annin otec podpořil Karlovu kandidaturu na římského krále, a také kvůli Falci! Nic jiného v tom není!“ vybuchla Kateřina zprudka. *Jak by Karrel mohl milovat Annu z Falce! Jeho srdce získala Blanka z Valois a podmanit si je můžu znovu pouze já!*

Anna se na ni překvapeně zadívala. Nechápala, proč v sestřenici při otázce zdánlivě tak nevinné vzplál náhle vášnivý oheň.

„Mají přece dítě!“ namítla opatrně a nespouštěla přitom z Kateřiny upřený pohled.

Dívka mávla rukou, jako by odháněla dotěrný hmyz. „Prosím tě! To přece nic nedokazuje! Manželská povinnost ještě neznamena lásku!“

„Kdes nabrala takovéhle zkušenosti, Kateřino?“ užasla Anna.

Kateřina trošku zrudla. Vyslechla pár důvěrných hovorů, které vedla matka Alžběta s dvorními dámami. Matka se naoko tvářila jako počestné neviňátko, ráda však pronikala do skrývaných tajemství ostatních, i do těch nejintimnějších, aby jich pak užila jako účinné zbraně, nebylo-li zbylí. Na budínském dvoře si tím oblibu zrovna nezískala.

„Ach, to je přece každému jasné,“ vyhrkla rychle. „Hlubokou láskou možná můžeš milovat i podruhé, ale jistě ne někoho, koho ti dohodí z diplomatických důvodů.“

Hlubokou láskou může muž milovat podruhé pouze tehdy, potká-li tu pravou.

Jako třeba mne.

„Karel prý Blanku skutečně miloval, třebaže i to byl dojednaný sňatek.“

„Ano,“ přitakala Kateřina, hlasem už vyrovnaným a klidným. „I to se někdy může stát. Ti dva se poznali u francouzského dvora, kam Karla poslali na vychování. S Blankou pak prožili něco přes pětadvacet let.“

Anně se náhle sevřelo bolestně srdce. Poznává někdy cit tak hluboký a dlouhotrvající? Zasnoubili ji s nemluvnětem, a pokud ji za Václava i provdají, bude muset čekat celá léta na jejich společný život. Odsoudili ji tak na dobrých patnáct let života na budínském hradě. Zamilují se pak s Václavem do sebe jako Karel s Blankou? Co když se ona mezitím zamiluje do někoho jiného? A co když k sobě pak nenajdou s Václavem cestu?

Ona bude potom... stará. Za patnáct šestnáct let ji bude od třicítky dělit jen krůček!

Anna se ponořila do zadumaného mlčení a v komnatě se rozhostilo ticho plné napětí. Kateřinu to po chvíli omrzelo. V rychlosti se rozloučila se sestřenkou a rozběhla se do svého pokoje.

Karel IV. byl dosud na Budíně, to věděla. Od otce zaslechla, že se ráno za prvního rozbřesku chystá na zpáteční cestu do Prahy a že si nepřeje být rušen.

Musí s ním mluvit. Nenechá si jeho odjezd ujít!

Anně se o tom však ani slůvkem nezmínila.

Proč také?

Ta už přece zasnoubená je!

Cornelius si unaveně promnul oči. Mnoho toho v posledních dnech nenaspal. Příčinou nebyla pouze vzácná a politicky významná návštěva krále Karla IV., jejíž přípravy měl na starosti.

Ostatně na Karlův příjezd se jako obvykle těšil, neboť český a římský král se k němu choval téměř jako k blízkému příteli. Karel už byl takový, laskavý ke svým bližším, kteří ho o to víc ctili. Cornelius, diplomat a Lajosův tajemník, navíc byl jak Karlovi, tak Lajosovi věrnou oporou v těžkých chvílích po smrti Markéty Lucemburské, a na to se nezapomíná.

Zasnoubení Karlova synka Václava s Lajosovou neteří Annou Svídnickou bylo formální a proběhlo krátce. Více méně šlo o dohodu mezi Karlem a Ludvíkem I. Velikým o příslibení Anniny ruky dědici českého trůnu. Byl to formální akt, a jen Bůh ví, jak se bude situace vyvíjet v budoucnosti.

Na Cornelia doléhala spíš únava z předchozí dlouhé cesty do Dubrovníku, který Lajos připojil ke své říši po sňatku s Alžbětou Bosenskou. Byl to strategicky důležitý

přístav, což si bohužel uvědomoval nejeden evropský panovník, takže jeho udržení nebude podle všeho snadné. Cornelius měl dohlédnout na to, aby se ten významný opěrný bod udržel pod uherskou nadvládou.

Nevydával se tam však pouze za tímto politickým posláním.

Chtěl se tam jednou usadit.

A možná brzy.

Nemládl. V tmavých vlasech se mu na skráních zrádně zatřpytily první stříbrné nitky. Nebylo divu, třicítka mu už dávno minula.

V královských službách působil řadu let a v poslední době toužil čím dál víc po klidu, po nějaké nenáročnější službě stranou královského dvora, někde v hezkém a příjemném místě, jako je třeba Dubrovník.

Tam si najde stejně hezkou příjemnou dívku a založí si rodinu.

Tu si už vlastně našel, a sice Marinu, dceru velitele dubrovnického přístavu. Byla milá, poslušná a půvabná takovým tím prostým, ale spolehlivým půvabem měšťanských dcerek. A navíc pocházela z dobré a zámožné rodiny, i když na tom Corneliovi příliš nezáleželo – peněz měl dost pro oba.

Z jeho strany to byla zcela záměrně rozumová volba, zamilovat se už nechtěl. Nikdy.

Co s láskou? Přináší jen utrpení a bolest.

On toužil po klidu, po nevzrušivé pohodě rodinného krbu, v níž poplynou dny beze změn, bez nebezpečí, k nerozeznání stejné.

Jednou, kdysi, sedmnáct či osmnáct mu mohlo být, se zamiloval s vášnivostí mládí, a na celý život, jak se tenkrát domníval. Téměř smrtelně ho popálil ten plamen první lásky, neboť posloužil své milované paní jako roz-

mar k ukřácení dlouhé chvíle, jako přechodné pobavení, kterým zaháníme dotírající nudu.

„Láska, a co s ní, prosím tě?“ vysmála se mu do tváře, když před ni po první společné noci poklekl a jako pravý rytíř ji požádal, aby se mu zasnoubila. Z lásky. Z čistého srdce. „Ty můj sladký hlupáčku, cožpak se ti nedoneslo, že jsem dávno zasnoubená?“ Zaklonila hlavu a dala se do pobaveného smíchu. Dlouhé černé kadeře se jí svezly podél štíhlého hrdla na plná ramena a sklouzly na oblá ěadra jako lesklí hádci.

Nezajímal se o dvorské klepy, a tak netušil, že se má tahle veselá kráska, která si snoubencovu nepřítomnost krátí v náručí jiných milenců, brzy provdat.

Mohla být urozená, ale chovala se hůř než poslední děvečka.

Odkopla ho, vysmála se mu, využila ho a pak se k němu otočila zády.

Nikdy na to nezapomněl. A rána v jeho nitru jako by se nikdy nezacelila. Na první lásku ani zapomenout nelze, jakkoli ji člověk může později proklínat.

Ne, nechtěl se zamilovat. Už nikdy! Chtěl mít klid. Chtěl vystavět hezký dům v Dubrovniku a žít v něm s milou manželkou, s níž založí početný rod.

Povzdychl si.

Takhle si to alespoň donedávna maloval.

Tohle pevné rozhodnutí mu vydrželo dlouho, ovšem pouze do chvíle, než spatřil Annu Svídnickou. Nebo spíš než si jí povšiml.

Vyrůstala u budínského dvora u matčina bratra krále Ludvíka. Strýček Lajos si ji oblíbil a také ona k němu přilnula jako k otci, kterého ztratila v pouhých čtyřech letech.

Rovněž Cornelius v mí spatřoval jen dítě, další dcerku uherského panovníka.

Nevnímal ji příliš.

A pak se jednou po návratu z delšího pobytu v Dubrovniku, kde si chystal tak utěšenou budoucnost, zúčastnil v Budíně královské hostiny. Upřímně se těšil na příjemné posezení s Lajosem a jeho hosty. Hned u dveří hodovní síně ho uvítala uherská princezna Kateřina. Popadla ho neobřadně za ruku, toho svého důvěrníka, v němž viděla staršího bratra, a odvedla ho k tabuli.

Cornelius se tehdy se smíchem uklonil Lajosovi i vzneseným hostům, zejména pak urozeným paním v čele s královnou Alžbětou Bosenskou.

Vedle ní seděla dívka tak krásná, že mu jediný pohled na ni doslova vzal dech.

Usmála se na něj plnými rty a úsměv jí v srdcovité tváři vykouzil roztomilé dolíčky. Hřejivou jiskrou jí rozzářil hluboké modré oči, v nichž se zatřpytilo několik drobných nazlátlých skvrnek, jež připomínaly zrníčka jantaru. Dlouhé plavé vlasy měla rozpuštěné a nad vysokým bílým čelem rozdělené uprostřed pěšinkou. Bohatá zlatá záplava jí spadala v hustých kaskádách na záda, spoutaná pouze širokou čelenkou s akvamaríny.

Byla to Anna Svidnická, jež se za dobu, kdy pobýval v Dubrovniku, proměnila z vytáhlého děvčátka v okouzující mladou ženu.

Cornelius si v rychlosti snažil zopakovat své bezpečné zaklínadlo.

Co s láskou? Přináší jen utrpení a bolest!

Ale tentokrát nějak neúčinkovalo.

A Cornelius věděl, že se zamiloval podruhé, ale tentokrát skutečně na celý život.

Dubrovník a dcera velitele přístavu Marina, ta oddaná a hezká snoubenka, se vytrácely, bledly jako neduživý úplněk, ustupující oslnivé záři vycházejícího slunce.

Takovou moc měla krása mladičké Piastovny Anny Svidnické.

Jak to že jsem si toho předtím nevšiml? kladl si pak bezpočtukrát otázku. Viděl jsem Annu, a přesto ji nevnímal.

Zamířil k ochozu táhnoucímu se kolem budínského hradu, který se tyčil na strmém vrchu nad Dunajem. Záhleděl se na široký lesklý pás řeky, která zvolna, téměř líně protékala městem, rozkládajícím se pod příkrým svahem, porostlým neprostupnými houštinami a vzrostlými kmeny starých stromů.

Na říční hladině zatančily první sluneční paprsky a rozběhly se po ní jako zlaté stružky neposedné bystřiny.

Cornelius je zamyšleně pozoroval.

Jak hezky a úhledně si naplánoval budoucnost, bez vášnivých vznětů, bez nepředvídaných poryvů! A to všechno vzalo za své jedním jediným pohledem, kterým ho obdařila půvabná Anna Svídnická.

Opřel se o kamennou římsu ochozu, jako by z ní hodlal načerpat sílu, jako by v ní hledal oporu. Vlhké kvádry opocené ranní rosou ho ledově zastudily do dlaní.

Musím se vzpamatovat, musím ovládnout ten bláhový cit! přikázal si v duchu. Pokolikáté už?

Anna je přece zasnoubená s českým králem Václavem!

Je to ale pouhé formální, prázdné gesto! Našeptávalo mu bláhové srdce.

Uvítal, když o nádvoří zazvonily podkovy a vytrhly ho z podobných mučivých myšlenek, které ho nezávaně provázely každodenně.

Družina Karla IV. se chystala k odjezdu.

Cornelius se odtrhl od ochozu a zamířil k jezdcům, přátelský úsměv na tváři.

Kateřina té noci oka nezamhouřila.

Věděla, že se Karel IV. chce vydat na zpáteční cestu do Čech brzy zrána, a nechtěla jeho odjezd zaspat.

Uprostřed noci vyburcovala rozespálé komorné, aby jí pomohly s oblékáním. Vystřídala několik rouch, ale každé zavrhla. Na loži se mezitím kupily spodní suk-nice *cotte* a na nich svrchní, bohatě našasené a krásně barevné *surcoty*.

Posléze zavrhla blankytnou modř a rozhodla se pro sytý purpur. Věděla už moc dobře, že tenhle výrazný odstín dodává její bledé pleti živý nádech, jako by ji zbarvil dychtivý ruměnc. Vypovídal o vášni a lásce, o sladkých a překvapivých příslibech. V tmavých očích jí zažehl ži-vou jiskru a v černých vlasech zase měděný lesk.

Pohledem přelétla zotvírané šperkownice, z nichž si nakonec vybrala široký zlatý pás s rubínovými přívěsky a náhrdelník s velkým rubínem.

Nejen Anna Svídnická se může pyšnit rubínovými kle-noty!

Pohlédla na sebe do zrcadla.

S výsledkem svého snažení byla více než spokojená.

Z hezké oválné tváře s plnými dychtivě pootevřenými rty na ni zazářily velké oči s dlouhými černými řasami. I lehký stín tmavých kruhů z nevyspání, který se pod nimi rýsoval, jí slušel.

Tiše se pro sebe zasmála, pak se však zarazila.

Karel IV. je přece ženatý.

Není to... hřích, co se právě chystá udělat? Není to hřích, rozběhnout se k němu přes nádvoří a upoutat jeho pozornost dřív, než odjede? Zatnout mu drápek okouzlení do srdce, aby se pak musel vracet, aby zapomněl na Annu Falckou.

Třeba mne dnes obejmě, napadlo ji bláhově, třeba mne i políbí!

Není to však hřích, svádět ženatého muže?

V zamyšlení si poklepávala dlouhým štíhlým ukazováčkem o spodní ret.

Aťsi je to hřích, v lásce je přece všechno dovoleno! Tak to alespoň tvrdí její matka Alžběta, a ta se v podobných věcech vyzná.

Kateřina, jakkoli mohla být dosud dítě, toužila, aby si jí věhlasný panovník Karel IV. povšiml a aby se do ní zamiloval.

A co je ostatně na tom, že se s ním chce rozloučit? Jsou přece spříznění desítkami pout, jakkoli vzdálených!

V rychlosti potlačila rostoucí výčitky svědomí.

Musí krále Karla vidět.

Musí s ním prohodit pár slůvek, než se vydá na zpáteční cestu do Prahy.

Venku zaržál kuň, pak se ozvalo cinknutí podkov a hluboký mužský hlas křikl rázně, i když tlumeně, nějaký příkaz.

Už na nic nečekala, popadla purpurový *surcot* do rukou a rozběhla se ke schodišti vedoucímu na nádvoří.

„Děkuju ti za všechno, Ludvíku!“ Karel IV. se obrátil k uherskému králi, pevně mu stiskl pravici a pak ho krátce objal. Byli si blízcí, ti dva, spojoval je vztah ke Karlově dceři Markétě, s níž se Ludvík oženil. Měl to být diplomatický sňatek, ale Markéta s Lajosem se do sebe zamilovali. Karlovi jejich společná cesta životem připomínala jeho manželství s milovanou Blankou, které také vzniklo na základě politické dohody, ale rovněž přerostlo v pevný cit. Touhle podobností to bohužel neskončilo – také Markéta, stejně jako Blanka, zemřela. Smutek nad její ztrátou o to víc utužil přátelství mezi oběma ovdovělými panovníky.

Přesto však Karel nadále oslovoval uherského krále jako Ludvíka, neboť maďarská podoba Lajos mu připadala nemístně familiární. Mohli si být blízcí, mohli být

přátelé, ale Ludvík I. Veliký byl významný panovník a podle toho se s ním muselo jednat.

„Rádo se stalo!“ Ludvík mu oplatil úsměv a v hnědých očích mu blýskla veselá jiskřička. Byl spokojený, že neteř tak dobře zasnoubil. Co na tom, že je princ Václav pouhé nemluvně a Anně naopak chybí k dospělosti pouhý krůček! I Karlova matka Eliška Přemyslovna byla starší než její nastávající choť Jan Lucemburský, i když v jejich případě nebyl věkový rozdíl tak... nu řekněme výrazný.

Bude to výhodný sňatek! Jde o jediného mužského potomka a tím pádem též dědice Karlova trůnu a jeho říše!

Karel se na prahu ještě otočil a pokynul Ludvíkovi na rozloučenou. Potom se rychle obrátil, až za ním zavlál dlouhý jezdecký plášť jako velká křídla, a vykročil ke schodišti vedoucímu na dvůr.

I on byl nadmíru spokojený. Svého jediného syna Václava přislíbil Anně Svídnické, dědičce strategicky důležitého Svídnicka. A nejen toho – Annin strýc, javornický vévoda Bolek II., se jí rozhodl odkázat svá území, když jeho manželství zůstalo bezdětné.

Spojením s Annou tak získá České království kýžené Slezsko, anebo jeho podstatnou část.

Anna prý je, jako všechny Piastovny, oslnivě krásná.

Karel se zarazil. Uvědomil si, že se s ní dosud neseťkal. Neviděl svou budoucí snachu. Nepovažoval to za nutné, nebylo to zase tak důležité. V první řadě šlo o politickou dohodu. A s Ludvíkem toho měli tolik k projednání! Jaksi mu nezbyl čas.

Zamrzelo ho to, ale už bylo pozdě. Důležitost přikládal setkání a rozhovorům s Ludvíkem, ne s nějakou nedospělou a jistě rozmarnou princeznou. Na to bude času dost až někdy jindy. Jemu se času právě nedostávalo. Nebo si ho spíš nehodlal udělat. Toužil být zpátky u manželky

a synka. Krátce se zastavil a semkl pevně víčka, aby si vyvolal jejich obraz.

Anna Falcká, rozkvetlá mateřstvím do zralé krásy, se sklání nad hezkým děťátkem. Takhle je viděl naposledy před odjezdem z Prahy a takhle je toužil spatřit co nejdříve.

Vážil si toho štěstí a každé společně prožité chvíli. Báł se přece, že se něčeho podobného nikdy nedočká.

Vytrhl se ze snění a seběhl ze schodů na nádvoří. V zádech ho bodla ostrá bolest z nedávného zranění, které utrpěl při turnaji. Projela mu šíjí jako zrádná dýka.

Měl bych být opatrný! nabádal sám sebe v duchu. Věděl však, že nikdy nebude. A věděl také, že by osudový turnaj, v němž prokázal Anně Falcké svou lásku, podstoupil znovu.

Zapudil i tyhle myšlenky a vykročil na nádvoří, jež už zaléval nazlátlý příslib nového dne.

Kateřina se zastavila u paty schodiště a několikrát se zhluboka nadechla.

Její dvorní dáma a vychovatelka v jedné osobě Margit mohla být otravná, ale naučila ji mnoha důležitým zásadám a trikům, bez nichž se žádná urozená dáma neobejde. Mezi jinými i tomu, že by se nikdy a v žádném případě neměla kamkoli přihnat dychtivě zadýchaná, natož úplně bez dechu.

Vysoce postavená paní má jednak dost času a hned tak ji něco z míry nevyvede.

A protože i Margit věděla, že toto tvrzení má daleko do pravdy, naučila svou mladičkou svěřenku, jak zdání pravdy vyvolat.

Zastavit se před každým důležitým setkáním, počítat do šedesáti, zvolna a pomalu. Zhluboka se několikrát nadechnout, aby se srdce zklidnilo, dech utišil a ze spěchu zůstal na tváři pouze vzrušený ruměnc.

A hlavně – utříbit si myšlenky.

Kateřině se všechno tohle docela povedlo, až na utřibení myšlenek.

Míhaly se jí hlavou jako hbité stříbřité rybky v mělké vodě a ona nedokázala ani jednu z nich polapit.

Co chce vlastně říct tomu slovuťnému panovníkovi Karlu IV.?

Obdivuju tě, Milosti!

Proč sis jako budoucí snachu nezvolil mne? Nedostane se mi sice do vínku Svídnicka ani Javornicka, ale jsem dcera uherského krále!

Tak bych ti mohla být alespoň nablízku!

A proč sis nezvolil za manželku mne, místo Anny Falcké? I můj otec by tě jistě podpořil jako římského krále a budoucího císaře!

Uvědomila si, jak děťinské podobné myšlenky jsou.

Zarazila se pak náhle.

A co když nejsou pouze děťinské? Co když je to navíc hřích takhle uvažovat? Stará obava se vrátila a začala na ni opět dotírat jako neodbytný hmyz.

Karel IV. je přece ženatý!

V lásce je vše dovoleno! V lásce není nic hřích! jako by slyšela matčina slova. Zdála se jí náhle rouhačská.

Matky se někdy bála. Připadala jí krutá, i když svou nelítostnost dokázala obratně skrýt za vemlouvavými úsměvy a sladkými slovíčky.

Uměla ale poradit a pro každou situaci měla přímocharé řešení. Nebyla jako většina urozených paní, jež se zavřou v komnatě a propuknou v neutišitelný pláč, stanou-li před složitým problémem, který za ně musí vyřešit manžel.

Nu ovšem, matka někdy nechávala řešení ožehavých otázek na manželovi, ale Kateřina dávno pochopila, že je

to jen pouhá hra, která dodává Ludvíkovi zdání sebevědomé důležitosti.

Alžběta Bosenská byla víc než schopná řešit zapeklité situace, a jistě je jednou i řešit sama bude, bude-li to nutné.

Ano, v lásce je přece všechno dovoleno! A věhlasný král Karel IV., jehož státnickou moudrost a politickou rozvahu opěvovala celá Evropa, zažehl v Kateřině jiskérku první lásky, jakkoli mohla být ještě mladičké děvčátko.

Srdce jí přestalo bít jako splašené a také dech se trochu zklidnil.

Vztyčila hrdě hlavu a vykročila na nádvoří.

Karel IV. byl zabraný do srdečného hovoru s Corneliem.

Dívka nemohla z českého a římského krále spustit oči – byl vysoký a urostlý. Na široká ramena mu spadaly husté tmavé vlasy, které mu vroubily hezkou tvář s výraznými rysy.

Karel se s Corneliem rozloučil a vyhoupl se do sedla. Nicméně bylo vidět, že mu to dosud dělá značné potíže, jakkoli se to snažil skrýt. Tvář mu krátce zkřivila bolest.

Neuniklo jí, že drží hlavu trochu k jednomu rameni. To kvůli Anně Falcké prý podstoupil zcela zbytečný turnaj, při kterém si přivodil vážné zranění páteře. Oficiální zpráva sice zněla, že se krále Karla pokusili otrávit a důsledkem toho je dlouhodobě upoután na lůžko. Kateřina však vyslechla rozhovor rodičů, z něhož se dozvěděla pravý stav věci.

„Chtěl se blýsknout před mladou chotí, a teď to má!“ nezdržela se matka ostré poznámky.

„Bránil čest své manželky! Musel se bít v jejích barvách! Neměla bys ho soudit takhle nespravedlivě! Každý rytíř by se tak zachoval!“ namítl otec nezvykle rázně.

Matka po něm šlehla ošklivým pohledem, ale neřekla na to nic.

Kateřina nyní zapomněla na Margitiny dobré rady a rozběhla se přes nádvoří.

Bylo však už trochu pozdě.

Královská družina vyrazila vpřed a Karel IV. se jen potočil, nakolik mu to strnulá šije dovolila, aby se podíval, kdože se s ním ještě přiběhl na poslední chvíli rozloučit.

Zahlédla v jeho tmavých očích údiv a přečetla si v nich, že ji nepoznal.

Ztuhla na místě, jako by ji přimrazil.

Nepamatuje si na mne! Zapomněl na setkání s uherskou princeznou! A to se viděli několikrát. Pravda, vždy jen krátce.

Srdce jí sevřela bolest tak pronikavá, že se na chvíličku nedokázala ani nadechnout. Oči se jí zalily žhavou vláhou.

Potlačila však slzy a rozplakala se teprve tehdy, až když poslední jezdec z královského doprovodu zmizel za hradní bránou.

Jitro se rozhořelo nachovými červánky a slibovalo další krásný den. Karel IV. zapomněl brzy na bolest, která mu ostře zatepala v nedávno zhojené šíji, a těšil se z jízdy svěžím ránem.

Měl rád výpravy do Uher, měl rád cesty k Ludvíkovu budínskému dvoru.

A poslední návštěva byla ke všemu navýsost úspěšná.

S rukou Anny Svídnické získal pro svého syna Václava strategicky důležité Svídnicko a v budoucnu i další přilehlá území.

Zarazil se náhle. Tahle návštěva byla nejen úspěšná, ale rovněž rychlá a krátká, protože chtěl být co nejdříve zpátky na pražském dvoře, u Anny Falcké a synka, omlouval sám sebe.

A opět ho bodlo výčitkou, že se s Annou Svídnickou ani jednou nesetkal. Proč také? Vše důležité a podstatné

projednal s Ludvíkem I. Velikým, jejím strýcem, kladl si znovu na srdce! Ostatní je přece... *formalita!*

Jsem už jako otec! okřikl se v duchu. Jsem jako Jan Lucemburský! Také pro něj představovalo manželství hlavně obratný diplomatický tah, výhodnou politickou dohodu – a především peníze.

Karel nikdy nepodceňoval politickou stránku podobných spojení, ani jejich diplomatický dopad, nechtěl však, aby mu srdce okoralo nánosem řemeslného pragmatismu.

Přivezl jsem Anně Svídnické alespoň štědrý zasnubní dar! utěšoval se. Pozdravím ji příště!

Náhle se mu vybavila hezká mladá dívka, která v poslední chvíli před jeho odjezdem vyběhla na nádvoří.

Byla to Anna Svídnická? I o ní se traduje, že vyrostla do nevšedního půvabu.

Tuhle dívku však odněkud znal. Ta tvář mu byla povědomá, někde ji už viděl, jen k ní nedokázal přiřadit správné jméno.

„Hej, Zbyňku!“ křikl zvesela na velitele stráží. „Kdo byla ta dívka, která se objevila dnes ráno na budínském nádvoří?“

Zbyněk, tváře ruměné jitřním chladem, se otočil v sedle.

„To byla přece Kateřina, Milosti, druhorozená dcera krále Ludvíka.“

Anna Svídnická se rozkošnický loudala podél ochozu budínského hradu. Svěží ráno přešlo v další horký a žhavý den.

Doma takové vedro nebývalo! Jen někdy, ve vrcholícím létě. pomyslela si Anna. I když, po pravdě řečeno, se na domácí svídnický dvůr příliš nepamatovala. Byly jí sotva čtyři roky, když její tatínek Jindřich II. Svídnický zemřel. A tak ji poslali na vychování k budínskému dvoru strýčka Lajose, uherského krále.

Anna pohlédla na Dunaj, jehož klidná hladina se v ostrém slunci třpytila jako naleštěný kovový plát. Krajina kolem Budína byla rovinatá, jen mírně zvlněná několika pahorky. Vybledlá svídnická vzpomínka jí na chvíli přivála obraz vysokých hor, strmých roklí a divokých bystřin, ženoucích se po příkrých úbočích a nenasytně odnášejících omleté balvany, kusy sypké půdy i práchnivějící kořeny.

Na krátko zavřela oči. Náhle jako by ucítila pronikavý, nahořklý pach tlení a vlhké půdy.

Vrátí se tam ještě někdy?

Ze zamyšlení ji vytrhl táhlý zdušený vzlyk. Nesl se z jednoho z altánků na konci ochozu.

Anna tím směrem vykročila.

V koutku klenuté kamenné vížky se na úzkém sedátku choulila Kateřina. Tvář měla zabořenou v dlaních a usedavě štkala, dlouhé prameny černých vlasů přes tvář, jako by to byl smuteční závoj.

Vedle ní seděl Cornelius a na první pohled bylo patrné, že si s tímhle dívčím neštěstím neví rady.

„Co se stalo?“ zeptala se ho Anna polekaně.

Cornelius jen rozpačitě pokrčil rameny. Ani jemu nebyla zcela jasná pravá příčina dívčina pláče.

Nyní opatrně vzhlédla, oči zarudlé. „Já... chtěla jsem se rozloučit s českým královským poselstvem. Slušelo se to přece, když jste si byli zaslíbeni s princem Václavem!“

Anna se zastyděla. Cítila, jak jí tváře zbarvil ruměnek. Ani ji nenapadlo jít se s Karlem IV. a jeho družinou rozloučit. Proč také?

Ani on se neobtěžoval, aby ji pozdravil coby snoubenku svého syna. Všechno byla pouhá politická dohoda, výhodná pro všechny zúčastněné vyjma Anny, tak proč předstírat nějaké city.

„A oni odjeli bez jediného slůvka rozloučení!“ žalovala dál Kateřina, slzy opět na krajíčku.

Karel IV., můj vysněný rytíř, odjel bez jediného slůvka rozloučení! Ani na pozdrav mi nepokynul. Kdo je tahle nedospělá dívka? Tohle jsem si mohla přečíst z jeho lhostejného pohledu!

Trpkou pravdu však uherská princezna Kateřina uzamkla hluboko ve svém srdci. Věděla, že se s ní nikomu nesvěří.

Nemůže ani.

„Nesmíš si to tak brát, Kateřino!“ ozval se Cornelius laskavě. „Král Karel IV. spěchal, a s ním pochopitelně i jeho doprovod. Chtěl už být co nejdřív u své královské choti Anny Falcké a jejich synka Václava.“

Dívka se kupodivu po těch slovech rozeštkala ještě víc a opět se skryla za lesklou clonou tmavých vlasů.

Anna Svídnická i Cornelius se natáhli, aby jí sevřeli ruce, ždímající bílý vyšíváný šátek. Jejich prsty se letmo, krátce dotkly.

Cornelius vzhlédl k Anně pohledem, který nedokázal skrýt hlubokou lásku i rozhořivající se vášeň.

Anna poděšeně ucukla, jako by si prsty popálila o nebezpečný plamen.

Cornelia si vážila jako přítele, ale nic víc. Nechápala, jak v něm mohl podobný cit vůbec vzklíčit. Byl vždy tak vážný, chladný a vyrovnaný!

Náhle byla ráda, že je zasnoubená českému princovi Václavovi, jakkoli to může být ještě nemluvně.

II.

Král Karel IV. se zastavil s koněm uprostřed příkré stezky, klikací se ke Zbraslavskému klášteru. Po každých Vánocích se sem vypravil na matčin hrob a také nabýt klidu, načerpat sil do nového roku.

Při tom pomyšlení ho trochu bodlo výčitkou. Svou královnu Annu Falckou nechal doma, na Pražském hradě, i se synkem Václavem. Dítě však bylo na náročnou cestu ve sněhu a mrazu ještě příliš malé – vždyť rok bude Václavovi teprve v lednu. A Anna se od synka nechtěla odloučit.

A tak se Karel musel vydat na obvyklou vánoční zbraslavskou pouť sám. Pokaždé si tady utříbil myšlenky. Bylo to dobré zastavení uprostřed překotně uspěchaného života. Po Novém roce ho čekají neodkladné povinnosti, další zápas o císařskou korunu.

Nechtěl na to myslet. Ne teď.

Pohlédl na Vltavu skrytou pod příkrovem zasněženého ledu. Jen uprostřed řeky, kde led popraskal, se linula tenká stružka kalné vody. Karel se otočil a pobídl bělouše vpřed.

Stromy byly obalené třpytivým jíním a staré rozpraskané kmeny zavál místy až do poloviny sních.

Karlovi se srážel dech na tmavém vousu a barvil ho do běla jemnou jinovatkou.

Kůň se namáhavě vyšplhal na vršek a Karel ho opět zarazil, aby se potěšil pohledem na krajinu.

Už nyní, v brzkém odpoledni, se na ni snašel první příslib soumraku. Zdálo se, jako by ji halil lehký nafialovělý závoj, který začínal barvit dosud bělostný sníh a zhášel na něm jiskřivý třpyt. Vzduch byl mrazivý a ostrý, zdál se křehký jako sklo. Karel měl pocit, že musí s každým jeho pohybem zazvonit jako tříštící se křišťálová číše.

Měl rád tyhle chvíle na sklonku každého roku, kdy zavítal na Zbraslav, do cisterciáckého kláštera, do chrámu Nanebevzetí Panny Marie, kam uložili k věčnému odpočinku jeho matku, českou královnu Elišku Přemyslovnu.

Naposledy ji viděl, když byl ještě dítě, sotva sedm mu bylo. Pak ho otec odvezl na vychování k francouzskému dvoru a Karel už matku nikdy nespátřil.

Zůstaly mu pouze vzpomínky na ni, blednoucí každým dnem jako květiny vylišované v herbáři.

Vzpomínky už nebolely, teď už ne.

Jejich syté odstíny vybledly, stejně jako okvětní lístky vylišovaných květů.

Nedokázal však zapomenout, to byl jeho dar i prokletí. Vzpomínky v jeho paměti, na rozdíl od ostatních smrtelníků, nikdy nezmizely, nikdy se zcela nevytratily jako matné stíny do krajiny naprostého zapomnění. Sled událostí si dovedl vybavit i po desítkách let s podrobnostmi až děsivými. V tom spočívala jeho přednost, dalo-li se to přednostmi nazývat, protože někdy je možná lepší zapomenout.

Ovšem možná právě proto dosáhl cílů tak výjimečných, neboť dokázal pokaždé sáhnout do pokladnice nastrádaných zkušeností.

Ostatně na cestu k francouzskému dvoru vzpomínal nyní, ve světle dalších událostí, rád. Potkal tam totiž Blanku z Valois, svou první lásku, svou první choť. Prožili spolu krásná léta, krásný život, krásné manželství. Její ná-

hlou smrtí jako by cosi zemřelo i v něm. Zdráhal se jí uvěřit. Život pro něj skončil.

Dokud se nesetkal s Annou Falckou, svou druhou chotí. Jejich sňatek měl být čistě politická dohoda, formální záležitost výhodná pro obě strany. Anna mu přinesla věnem strategicky důležitá území, ale hlavně mocenskou podporu. Její otec, sám Wittelsbach, se rozhodl opustit wittelsbachovský tábor stojící proti Karlovi a podpořil jeho kandidaturu na římského krále.

Člověk mění, Pán Bůh mění, usmál se Karel pro sebe. I z tohoto diplomatického sňatku se zrodila láska. Zamílovali se do sebe, Karel a Anna Falcká, a z jejich lásky se narodil syn Václav, dlouho toužebně očekávaný dědic českého trůnu.

Stálo to za to, pomyslel si Karel, i když jsem si tím sňatkem pohněval papeže Klimenta VI., svého učitele a přítele, nebo spíš bývalého přítele. Člověk nemůže mít všechno.

Stálo to za to, opakoval si v duchu.

Život už je někdy takový. Každá radost je vykoupena bolestí, každé utrpení je zkouškou, zda jsme hodni odměny, kterou nám chystá budoucnost. Jen takhle se musí přistupovat k životu.

V tomto pravidle tkvělo další tajemství a důvod Karlova úspěchu, v životě i v politice.

Fialový přídech nadcházejícího soumraku se změnil v sytou modř.

Karel pobídl koně a vydal se ke klášteru, který se před ním tyčil v majestátní nádheře.

* * *

Přítmí chrámu Nanebevzetí Panny Marie osvětloval zlatavý svit desítek svící. Vzduch, prosycený těžkou vůní kadidla, byl mrazivý, tak chladný, že se uvnitř zdála větší

zima než venku. Karlovi od úst stoupaly drobné obláčky bílého dechu, když rty ševalil tichou modlitbu.

Vztáhl zkřehlé prsty a dotkl se náhrobku, pod nímž spočívala Eliška Přemyslovna.

„Jsem šťastný, matko. Mám syna! Máš vnuka. Česká země má konečně dědice. Anna dala mému životu opět smysl. Václav se jmenuje, ten můj malý synek, a před nedávnem jsem ho zasnoubil s Annou Svídnickou, dědičkou Svídnicka a jedním z dalších důležitých slezských knížectví. Je to dobrý tah, i když je o jedenáct let starší než náš Václav.“

Člověk nemůže mít všechno!

„Je to dobrý tah,“ opakoval Karel tiše. Měl moc rád tyhle chvíle ve zbraslavském chrámu. Pokaždé se mu zdálo, jako by matka nikdy neodešla, jako by s ní rozmlouval.

Plamínky svíce se náhle zachvěly, jak někdo otevřel chrámové dveře.

Byl to Bernard, cisterciácký mnich ze Zbraslavi, dávný přítel Elišky Přemyslovny a nyní také Karlův.

Sevřel vladaři zlehka rameno. „Dlíš na modlitbách drahý čas, Milosti. Nechceš se vrátit do tepla a trochu si po cestě odpočinout?“

Jen Bernard, který v Karlovi spatřoval syna, si mohl takové důvěrné vyrušení dovolit.

„Máš pravdu, Bernarde,“ odpověděl mu Karel s úsměvem a ztěžka vstal. V šíji ho bolestně bodlo. Zarazil se na chvílku, s dlaní dosud přitisknutou na náhrobek, jako by se o něj opíral. Na kamenné desce ležela křehká, trochu neduživá bílá růže.

„To je překrásná růže. Kdes ji sehnal, takhle v zimě, Bernarde?“ užasl Karel.

Mnich, nachýlený stářím, s vlasy stříbrnými, ale očima dosud jasnými a jiskrnými, se potěšeně usmál.